

Τοις Εντευξομένοις ή Η δυσχερής κυοφορία του Ευρωπαϊκού Συντάγματος

Του κ. Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγητού Παντείου Πανεπιστημίου Κοιν.
και Πολιτ. Επιστημών, Πανεπιστημίου Αθηνών
(Επισκ.), Ex Ch.L., U.L. Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P., Paris

Περί του Ευρωπαϊκού Συντάγματος, διατελού-
ντος μέχρι τούδε εν Σχεδίο και αποτελούντος πεδίο
σφοδρών αντιπαράθεσεων εντός των κόλπων της Ευ-
ρωπαϊκής Ένωσης, έχουν λεχθεί πολλά και ποικί-
λα.¹

Όπως είναι γνωστόν, το Σχέδιο έχει διαμορφωθεί
κατά την διάρκεια των εργασιών του Ευρωπαϊκού
Συμβουλίου της Θεσσαλονίκης (Χαλκιδικής) τον Ιού-
νιο του παρελθόντος έτους και αποτελεί την βάση ό-
λων των διαβουλεύσεων και διαπραγματεύσεων, οι ο-
ποίες έγιναν ή συνεχίζονται, τόσο επί Ιταλικής, όσο
και επί Ιρλανδικής Προεδρίας.

Υπενθυμίζεται, ότι το μέλλον να παραχθεί Ευρω-
παϊκό Σύνταγμα δεν ταυτίζεται με την έννοια, το πε-
ριοχόμενο, την αποστολή και την λειτουργία των αντι-
στοίχων Συνταγμάτων των Χωρών Μελών της Ε.Ε.,
λαμβάνομένου υπ' όψει του θεσμικού ρόλου του μεν
και του δε και του πεδίου εφαρμογής (εντός της Ε.Ε.
το πρώτο, εντός της εθνικής επικρατείας το δεύτερο).

1. Βλ. μεταξύ άλλων: Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Το
Σχέδιο Ευρωπαϊκού Συντάγματος: όραμα και πραγματικότη-
τα. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤ., ΤΟΠ. ΑΥΤΟΔ. και ΠΕΡΙΦΕΡ.
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ. Τ.32/2003, Αθήναι, 2003, σελ. 1 επόμε.

Ο διαδραμών χρόνος από την «υιοθεσία» του Σχεδίου (Ιούνιος παρελθόντος έτους) δεν εκρίθη φαίνεται αρκετός για να οδηγήσει τα πράγματα προς την τελική έγκρισή του, δεδομένων των διαφωνιών μεταξύ Κρατών Μελών της Ε.Ε..

Αλλά υπό ποιες συνθήκες κρίνεται σήμερα η τύχη του Σχεδίου, εν όψει μάλιστα και της από 1ης Μαΐου τρέχοντος έτους αναμενομένης διεύρυνσης διά της εισδοχής δέκα νέων Μελών εντός της Ε.Ε. και ποία είναι τα κρίσιμα εκείνα σημεία «τριβής» και «διαφωνιών»;

Επί του πρώτου σημείου αναφέρονται ενδεικτικώς τα εξής:

Βάσει των στοιχείων της EUROSTAT κατά το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους έχει σημειωθεί ρυθμός ανάπτυξης 1,3%, μεγαλύτερος κατά 0,6% του τελευταίου τριμήνου του παρελθόντος έτους και μεγαλύτερος εκείνου της αντίστοιχης περυσινής περιόδου. Η βελτίωση οφείλεται, μεταξύ άλλων, τόσο στον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης των τριών τελευταίων ετών, που σημείωσε η Γερμανική οικονομία, όσο και στον επιταχυνόμενο ρυθμό ανάπτυξης της Γαλλικής οικονομίας, και ιδίως εν σχέσει με εκείνον προ τριετίας.

Η αναμενόμενη ένταξη των δέκα νέων Χωρών Μελών προσδοκάται να δώσει νέα ώθηση και κύρος στην Ε.Ε.. Σημειώνεται, ότι εκ των δέκα νέων Μελών ωρισμένες, όπως η Κύπρος, η Μάλτα, η Σλοβενία, η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, αναμένεται, ότι θα ενταχθούν ταχέως εντός της ζώνης του ΕΥΡΩ, επειδή ήδη έχουν δώσει απτά δείγματα προσαρμογής στην οικονομία της αγοράς, το έλλειμμά τους ετησίως είναι κάτω του 3%, ενώ, εξ άλλης πλευράς, για μία σειρά σημαντικών λόγων (π.χ. φορολογικές ρυθμίσεις) προβλέπεται να αυξηθούν οι άμεσες ξένες επενδύσεις, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν σε άλλες Χώρες, όπως στην Ουγγαρία, στην Πολωνία, στην Σλοβακία κ.ά..

Σε σχέση με τις υφιστάμενες εισέτι «διαφωνίες» μεταξύ των Κρατών Μελών περί το κείμενο του Σχεδίου Συντάγματος αναφέρονται τα εξής:

Τα συμπεφωνημένα:

Μέχρι τούδε έχουν συμφωνηθεί τα εξής:

- Την κυκλική εξαμηνιαία Προεδρία θα αντικαταστήσει ένας Πρόεδρος με θητεία ενός έως πέντε ετών.
- Δημιουργείται θέση Υπουργού Εξωτερικών και Ευρωπαϊκή Διπλωματική Υπηρεσία.

- Καταργείται το δικαίωμα veto των Μελών σε διάφορους τομείς (π.χ. χορήγησης ασύλου, μεταναστευσης).

- Εισάγεται διαδικασία αποχώρησης Μέλους τη αιτήσει του.

- Ισχυροποιείται το EUROGPOUP, (το οποίο απαρτίζουν οι Υπουργοί Οικονομίας των Χωρών Μελών της Ευρωζώνης).

Τα σημεία «τριβής»:

Η στάθμιση ψήφων των Χωρών Μελών στα Συμβούλια (διαφωνίες Ισπανίας, Πολωνίας).

- Μέλη Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Οι μεγαλύτερες Χώρες επιδιώκουν την λειτουργία Επιτροπής μικρού αριθμού Μελών και πλέον ευέλικτης, ενώ οι μικρότερες την διατήρηση της σημερινής κατάστασης με Επιτρόπους εξ όλων των Μελών.

- Διατήρηση veto σε διάφορους τομείς.

- Αναφορά στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα των χριστιανικών καταβολών των Χωρών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (θέση της Ελλάδος και της Ιταλίας).

Πέραν αυτών υπάρχουν και άλλα κρίσιμα εκκρεμή θέματα, όπως η σύνταξη του κοινοτικού προϋπολογισμού και οι πηγές χρηματοδότησής του, το μέλλον του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η εναρμόνιση των φορολογικών συντελεστών μεταξύ των Χωρών Μελών, η Σύνταξη Χάρτας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων των Πολιτών κ.ά..

Με όλα αυτά τα δεδομένα ο δρόμος προς την «ανώδυνη» και «αναίμακτη» αποδοχή του Σχεδίου Ευρωπαϊκού Συντάγματος προφανώς δεν φαίνεται «ανοικτός».

Η πρόθεση όμως μεγάλων Χωρών, όπως η Γαλλία, η Γερμανία κ.ά., να τεθεί το Σχέδιο σε ισχύ, ίσως αλλάξει την πορεία των πραγμάτων. Και προς την κατεύθυνση αυτή επισημαίνεται η κοινή θέση Γαλλίας και Γερμανίας να προστεθεί στο κυκλοφορούν Σχέδιο άρθρο, το οποίο θα προβλέπει, ότι το νέο Σύνταγμα θα τεθεί σε ισχύ, ακόμη και εάν το απορρίψουν μέχρι πέντε Χώρες εκ των είκοσι πέντε, ανεξαρτήτως μεγεθών πληθυσμού, οικονομίας κ.ά.

Σε κάθε περίπτωση τα οράματα των Πρωτοπόρων, Penn, Rousseau, Kant, Monnait, Shumman κ.ά. περί Ηνωμένης Ευρώπης, θα συνεχίσουν να εμπνέουν πολλούς εκ των 450.000.000 κατοίκων των είκοσι πέντε Χωρών Μελών και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα υφίσταται ως Πολιτική Οντότητα παγκοσμίου κύρους και πανανθρώπινων προσδοκιών επ' αγαθώ πάντων.